

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата юридичних наук, доцента, доцентки кафедри адміністративно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ Проць Івanni Миколаївни на дисертаційну роботу Дейнека Ігоря Володимировича на тему: «Реформування митного законодавства України в умовах євроінтеграції: виклики та перспективи», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» від 03.07.2026 р.

Актуальність теми дисертаційної роботи. Становлення сучасної моделі публічного адміністрування в Україні нерозривно пов'язане з формуванням ефективного, внутрішньо узгодженого та стабільного правового регулювання у сфері митних відносин. Саме митне законодавство сьогодні виконує значно ширшу функцію, ніж традиційне забезпечення справляння митних платежів чи здійснення митного контролю, оскільки виступає важливим інструментом реалізації принципу верховенства права, гарантування належного функціонування міжнародної торгівлі, захисту економічних інтересів держави та виконання міжнародно-правових зобов'язань України. У зв'язку з цим особливого значення набуває питання формування сучасної концепції розвитку митного законодавства, здатної забезпечити його відповідність як потребам національної правової системи, так і сучасним тенденціям розвитку європейського митного права.

Особливої актуальності зазначена проблематика набуває в умовах інтенсивного оновлення митного законодавства України, впровадження нових правових механізмів митного адміністрування, цифровізації митних процедур та необхідності забезпечення ефективної реалізації міжнародних зобов'язань держави у сфері митного співробітництва. За таких умов наукового переосмислення потребують не лише окремі законодавчі зміни, а й концептуальні засади реформування митного законодавства, його місце у системі національного права, співвідношення міжнародних, європейських і національних правових стандартів, а також перспективи подальшого розвитку відповідного правового регулювання.

З огляду на зазначене звернення автора до дослідження правових засад реформування митного законодавства України є своєчасним і цілком виправданим як з теоретичної, так і з практичної точки зору. Дисертаційна робота вирізняється прагненням комплексно осмислити сучасні тенденції розвитку митного права, поєднавши доктринальний аналіз із дослідженням актуальних проблем правотворчої та правозастосовної діяльності, що обумовлює актуальність проведеного дослідження та акцентує на його значенні для подальшого розвитку національної науки митного права і вдосконалення митного законодавства України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій є достатньо високим і підтверджується цілісною методологією дослідження, належним рівнем теоретичного опрацювання проблематики, а також логічною послідовністю викладу матеріалу. Автором проведено комплексне дослідження правових засад реформування митного законодавства України в умовах європейської інтеграції, яке ґрунтується на широкій нормативній, міжнародно-правовій та доктринальній базі. Під час написання дисертації проаналізовано положення національного законодавства, права Європейського Союзу, міжнародних договорів у сфері митного співробітництва, практику їх імплементації, а також значний масив наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, що забезпечило всебічне дослідження предмета роботи та належний рівень аргументованості сформульованих висновків.

Про достовірність отриманих результатів свідчить і те, що автор не обмежився виключно аналізом нормативного матеріалу, а здійснив комплексне дослідження митно-правових явищ із використанням сучасного методологічного інструментарію. Поєднання діалектичного, системно-структурного, порівняльно-правового, формально-юридичного, герменевтичного, діяльнісного, прогностичного та статистичного методів дозволило розкрити досліджувану проблематику з різних наукових позицій, простежити еволюцію митного законодавства України, визначити особливості його гармонізації з правом Європейського Союзу, дослідити правову природу процедури спільного транзиту, а також сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо

подальшого реформування митного законодавства. Використані методи є взаємодоповнюючими, адекватними предмету й меті дослідження та забезпечують належний рівень достовірності отриманих результатів.

Важливим підтвердженням обґрунтованості дисертаційного дослідження є також його внутрішня логічна побудова. Усі структурні елементи роботи взаємопов'язані між собою, поставлена мета послідовно конкретизується через систему дослідницьких завдань, кожне з яких знайшло належне відображення у відповідних розділах дисертації. Сформульовані автором висновки безпосередньо впливають із проведеного аналізу, узгоджуються з отриманими результатами та характеризуються належним рівнем теоретичної аргументованості й практичної спрямованості, що дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертації, є достатньо обґрунтованими, логічно виваженими та мають належний рівень наукової достовірності.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна дисертаційного дослідження Дейнека Ігоря Володимировича полягає у комплексному теоретико-правовому осмисленні засад реформування митного законодавства України в умовах реалізації євроінтеграційного курсу держави. Робота є одним із перших у вітчизняній юридичній науці комплексних дисертаційних досліджень, у якому системно розкрито правові засади гармонізації митного законодавства України з правом Європейського Союзу, досліджено правову природу процедури спільного транзиту та механізм імплементації положень Конвенції про процедуру спільного транзиту у національне законодавство, а також сформовано авторське бачення стратегічних напрямів подальшого реформування митної сфери.

До основних положень, що містять наукову новизну, належать такі:

- 1) Вперше здійснено комплексний системний аналіз правових засад та принципів процедури спільного транзиту крізь призму євроінтеграційних зобов'язань України, що дозволило розкрити зміст цієї процедури як правового механізму реалізації митної співпраці між договірними сторонами Конвенції та визначити її місце в системі митного права ЄС;

2) Досліджено механізм імплементації Конвенції про процедуру спільного транзиту в законодавство України в єдності нормативної, інституційної та технологічної складових, що дозволило виявити прогалини та суперечності в правовому регулюванні;

3) Систематизовано виклики гармонізації митного законодавства України з нормами ЄС за правовим, економічним, інституційним, управлінським та технологічним вимірами в умовах воєнного стану та євроінтеграційного курсу;

4) Удосконалено визначення поняття митної доктрини як фундаментальної теоретико-концептуальної системи поглядів, принципів та базових положень, що формує стратегічне бачення розвитку митної справи держави і займає стратегічний рівень у системі митного регулювання, на відміну від митної політики, яка виконує тактичну роль;

5) Удосконалено теоретичні підходи до розмежування понять «правові засади» та «принципи» митного законодавства при здійсненні процедур спільного транзиту, зокрема обґрунтовано, що засади є більш широкою категорією, яка охоплює як нормативно закріплені вихідні положення, так і доктринальні орієнтири розвитку відповідної сфери;

6) Здійснено класифікацію форм гармонізації митного законодавства України до законодавства ЄС, з виокремленням уніфікації, стандартизації та адаптації як самостійних, але взаємопов'язаних форм правового зближення;

7) Набули подальшого розвитку положення щодо стратегічних напрямів реформування митного законодавства України: прийняття нового Митного кодексу на основі UCC ЄС, розвиток інституту авторизованого економічного оператора, перехід до NCTS Фази 6, цифровізація митних процедур та впровадження принципу «єдиного вікна»;

8) Проаналізовано теоретичні основи дослідження впливу євроінтеграційних процесів на митне законодавство України через виокремлення ключових етапів – від Угоди про партнерство і співробітництво 1994 року до підготовки нового Митного кодексу у 2024–2025 роках;

9) Обґрунтовано доцільність розвитку наукових підходів до тлумачення поняття «імплементация» стосовно норм міжнародних митних конвенцій у національне законодавство, встановлено її способи та види в контексті виконання зобов'язань за Конвенцією про процедуру спільного транзиту.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. Одержані у дисертації результати мають істотне значення як для подальшого розвитку науки митного права, так і для вдосконалення практики правового регулювання митних відносин в умовах європейської інтеграції України. Теоретична цінність роботи полягає у поглибленні сучасних доктринальних уявлень про правові засади реформування митного законодавства, розвитку наукових підходів до розуміння митної доктрини як стратегічної основи розвитку митної справи, а також у комплексному осмисленні механізмів гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу. Запропоновані автором висновки та концептуальні положення розширюють наукові підходи до дослідження процедури спільного транзиту, імплементції міжнародних митних стандартів і визначення стратегічних напрямів модернізації митного законодавства України.

Практична цінність дисертації полягає у тому, що сформульовані автором рекомендації мають прикладний характер і можуть бути використані у нормотворчій діяльності під час підготовки нового Митного кодексу України, удосконалення підзаконного нормативно-правового регулювання та подальшої гармонізації національного митного законодавства з правом Європейського Союзу. Окремі положення дослідження можуть бути корисними для діяльності органів державної влади, насамперед Державної митної служби України, при вдосконаленні механізмів реалізації процедури спільного транзиту, застосуванні Нової комп'ютеризованої транзитної системи, розвитку інституту авторизованого економічного оператора та впровадженні сучасних підходів до цифровізації митного адміністрування.

Важливим є й те, що результати дисертаційного дослідження можуть слугувати теоретико-методологічною основою для подальших наукових

досліджень проблем гармонізації митного законодавства України з правом Європейського Союзу, розвитку міжнародного митного співробітництва та вдосконалення механізмів реалізації євроінтеграційної політики держави. Водночас окремі положення роботи можуть бути використані в освітньому процесі під час викладання навчальних дисциплін: «Митне право», «Право Європейського Союзу», «Міжнародне економічне право», а також при підготовці підручників, навчальних посібників, методичних матеріалів і проведенні подальших наукових досліджень у відповідній сфері.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій у публікаціях здобувача. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, достатньою мірою відображені у публікаціях здобувача, що свідчить про належний рівень апробації результатів проведеного дослідження. Основні положення дисертаційної роботи висвітлено у семи наукових працях, серед яких три статті опубліковано у наукових фахових виданнях України з юридичних наук, одну – у міжнародному науковому періодичному виданні, а також три публікації представлено у збірниках матеріалів міжнародних правових шкіл. Аналіз змісту опублікованих праць дає підстави стверджувати, що вони охоплюють ключові напрями проведеного дослідження та відображають його найбільш вагомі наукові результати. Не менш важливим є і те, що окремі положення дисертаційного дослідження були апробовані під час участі автора у міжнародних правових школах, де висвітлювалися питання реформування митного законодавства, розвитку митної доктрини та цифровізації митних процедур, що додатково підтверджує послідовність наукової роботи здобувача, логічний взаємозв'язок між публікаціями та змістом дисертації, а також достатню повноту викладення її основних наукових положень, висновків і рекомендацій.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. Дисертаційна робота справляє цілісне та завершене наукове враження. Її структура є логічною, внутрішньо узгодженою та повною мірою підпорядкована досягненню поставленої мети й реалізації визначених завдань дослідження. Послідовність викладу матеріалу забезпечує належний взаємозв'язок між теоретичними положеннями, аналізом

чинного законодавства, дослідженням практичних аспектів реформування митного законодавства та сформульованими авторськими висновками. Зміст дисертації свідчить про комплексний характер проведеного дослідження, а її основні положення, висновки та рекомендації відзначаються належним рівнем наукової аргументованості, внутрішньою логічністю та концептуальною завершеністю.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Водночас, зважаючи на складність і багатогранність досліджуваної проблематики, окремі положення дисертації можуть бути предметом подальшої наукової дискусії та слугувати підґрунтям для поглиблення наукових досліджень:

1. У першому розділі дисертації реформування митного законодавства України обґрунтовується переважно через призму виконання євроінтеграційних зобов'язань держави. Водночас сучасна трансформація митного права визначається впливом як права Європейського Союзу, так і універсальних міжнародних митних стандартів, вироблених насамперед у межах діяльності Всесвітньої митної організації. Більш детальне дослідження співвідношення цих двох складових дозволило б комплексніше розкрити міжнародно-правові засади реформування митного законодавства України та посилити теоретичне обґрунтування авторської концепції.

2. Автор цілком обґрунтовано приділяє основну увагу дослідженню імплементації міжнародних митних стандартів, однак у роботі недостатньо чітко окреслено співвідношення цієї категорії з такими близькими за змістом поняттями, як адаптація, апроксимація, гармонізація, уніфікація та транспозиція. Враховуючи відсутність єдиного підходу до їх розуміння у сучасній юридичній науці та практиці права Європейського Союзу, більш детальне розмежування зазначених категорій дозволило б посилити методологічну визначеність дослідження та надати авторській концепції більшої доктринальної завершеності.

3. У третьому розділі дисертації автором сформульовано комплекс перспективних напрямів реформування митного законодавства України, які характеризуються належним рівнем теоретичного обґрунтування. Водночас

роботу могло б посилити більш детальне дослідження правових критеріїв оцінки результативності запропонованих реформ. Зокрема, заслуговує на увагу питання визначення юридичних індикаторів, за допомогою яких можливо оцінювати ступінь гармонізації митного законодавства України з правом Європейського Союзу та ефективність практичної реалізації відповідних законодавчих новацій.

До того ж, висловлені зауваження мають переважно характер наукової дискусії та відображають окремі аспекти, що можуть бути предметом подальшого доктринального осмислення. Разом із тим вони не ставлять під сумнів наукову цінність проведеного дослідження, не впливають на обґрунтованість сформульованих автором висновків і рекомендацій та не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Дейнека Ігоря Володимировича на тему «Реформування митного законодавства України в умовах євроінтеграції: виклики та перспективи» є цілісним, завершеним і самостійним кваліфікаційним науковим дослідженням, у якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що розширюють сучасні доктринальні уявлення про правові засади реформування митного законодавства України в умовах європейської інтеграції та мають вагоме теоретичне і практичне значення для розвитку науки митного права.

Вищевикладене дає підстави вважати, що дисертація Дейнека Ігоря Володимировича на тему: «Реформування митного законодавства України в умовах євроінтеграції: виклики та перспективи», яка відзначається високим рівнем актуальності та суттєвою практичною значущістю, та рівень наукової кваліфікації здобувача відповідають вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради заклад у вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а також Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» №40 від 12.01.2017 р. (із змінами та доповненнями), а дисертант – Дейнеко Ігор Володимирович заслуговує на

присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Іванна ПРОЦЬ Digitally signed by Іванна ПРОЦЬ
Date: 2026.07.03 12:35:59 +03'00'

Офіційний опонент:

доцентка кафедри адміністративно-правових
дисциплін Навчально-наукового інституту
права та правоохоронної діяльності
Львівського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Іванна ПРОЦЬ

